

„TOT DEN MAN.....” DOOR PAULA

MET spanning had zij de lijst der passagiers tegemoet gezien. Zou hij er dit keer weer bij zijn? Toen zij hem laatst sprak, had hij 't wel over deze reis gehad, maar of het tot besluiten gekomen was? Hij kon zoo besluiteloos zijn! Toch wel een gezellige baas, met al zijn eigenaardigheden. Wel vreemd, dat hij na die keeren, dat zij samen gefietst hadden, niets meer had laten hooren: ze hadden toen zoo ernstig met elkaar gesproken. Soms vond zij hem haast te ernstig voor een jongen man van nog geen dertig. En dan zag zij hem weer voor zich, leunend tegen de verschansing, zijn diep ernstig oog starend naar datgene wat hem boeide. Neen, dat waren niet de talrijke vlindertjes om hem heen, die in haar verschillende kleurige opvallende toiletjes zooveel aandacht vroegen, maar het schoone der natuur. Meer dan eens, had zij zijn oog vochtig gezien, als hij daar rustig stond te genieten van den azuurblauwen hemel, die daar als het ware rustte op de met sneeuw bedekte toppen, of de schoon belichte bergweiden met haar kleurige huisjes, hun dartel vee. Ze wist, dat trok hem. Die stille pracht kon hem opvoeren en 't was als of ze dan de bede in zijn oog en las, weer te mogen geven wat hij zag en in dat zien hem te verheerlijken, die 't al geschapen heeft. In die oogenblikken had zij zich altijd stil teruggetrokken, bang, den ragfijnen draad te verbreken die hem als 't ware aan dat voor haar onzichtbare bond, hem vasthield, met bovenmenselijke kracht.

Was dit alles al weer een jaar geleden? Lag daar waarlijk weer een jaar van onvermoeid werken tusschen? Werk, dat wel is waar haar lief was, maar toch ook weer zoo moe, zoo dood moe gemaakt had. En dan moesten de menschen noodig zeggen: „jij zult je werk daar ook wel aan kunnen bij zoo'n dame alleen!”

Och arme, niemand wist, wat daár van haar gevraagd werd. De stakker kon het niet helpen, was psychopate, maar dag en nacht klaar staan voor een zieke, want dat was ze toch immers, viel niet mee. Dat moest je meegemaakt hebben, om daarover te kunnen oordeelen. Nog een week en dan werd mevrouw door den oudsten zoon gehaald en had zij de geheele maand vacantie.

Natuurlijk waren er wel, die 't overdreven vonden, dat zij elk jaar een buitenlandsch reisje ging maken, haar familie was er zelfs wel boos om geweest, dat zij nooit eens kwam logeeren in de vacantie, maar ze kón niet. In die drukke gezinnen met drie, vier en zes kinderen kwam ze niet tot rust. „Ze kon toch rusten wanneer ze wilde, was toch haar eigen baas!” Ja ja, dat kende ze, daar wist ze alles van. Twee dagen ging alles prachtig, maar dan was er van alles te doen, waaraan zij zich gewoon niet onttrekken kon. Vroeger had zij het nog wel eens gedaan, maar nu hield ze voet bij stuk en ging op reis.

Als hij er toch eens bij was! Zou hij haar weer tutoeieren? 't Gaf zoo iets vertrouwelijks.

Met een stralend gezichtje pakte zij den volgenden middag de groote gele enveloppe zelf van den postbode aan. Alfabetaisch! De R. zoeken. Ruder, daar stond ie! Ja, 't was 'm. Wilgenkade 36. Ja, dat was zijn adres. Gezellig! Hoe nu aan te leggen, dat zij naast hem aan tafel kwam? Dat moest toch van hem uitgaan! Afwachten maar, in ieder geval prettig, dat hij meeging.

* * *

Zoekend dwaalt haar oog langs de dichte rijen menschen, die gereed staan de groote reis naar het hooge Noorden mee te maken. Was hij dat niet? Neen, die leek er alleen op. Straks zou ze hem wel zien. Eerst zich maar even rustig installeren in haar hut: 't zou wel vol zijn met hun vieren in die kleine ruimte. Waar moest ze al haar japonnetjes hangen, 't leek wel een uitdragerij! Van koffer uitpakken geen sprake. Anders vond ze er altijd iets gezelligs in, haar hotelkamer zoo huiselijk mogelijk in te richten, maar daar was hier natuurlijk geen sprake van en dat wist ze ook nog wel van de vorige reis. Een hut alleen was zeker buiten haar bereik. Dit ging haar krachten al haast te boven. 't Was, dat mijnheer Frederik, de oudste zoon, vond, dat zijn moeder haar wel eens een extratje voor een reisje mocht geven, anders had zij deze reis toch ook nooit kun-

BOURDELLE, de beroemde Fransche beeldhouwer is dezer dagen overleden. Hij was ook ver over de landsgrenzen bekend.

nen doen. Zoo, het voor haar beschikbare net had ze tenminste zoo goed en zoo kwaad dit ging ingericht op een makkelijk vinden van de noodigste dingen. Nu vlug verkleeden. Ze deed dat gezellig gebloemde jurkje maar aan, dat vond Henk verleden jaar zoo aardig, dat had hij toen wel tweemaal gezegd, een heele prestatie voor hem, die nooit iets over kleeren zei. Jammer, dat zij er wat moe en weggetrokken uitzag, maar de frissche zeelucht en de rust moesten haar wel goed doen.

* * *

Rust en zeelucht deden haar goed. Haar smal wit gezichtje was iets geulder geworden, de bleeke huiskleur had plaats gemaakt voor een paar frisch roode wangen, alleen haar voor enkele weken nog zoo schitterend oog staarde droomend in niet-begrijpen, de wijde ruimte in. Natuurlijk had zij hem ontmoet. Vriendelijk was hij naar haar toe gekomen en toen ze even gearzeld had „Henk” te zeggen, had een hartelijk „dag Nel” haar daar dadelijk overheen geholpen. Wel had zij het even vreemd gevonden, dat hij zonder op haar te wachten zijn plaats gezocht had, er niet aan gedacht had zelfs een plaats voor haar te bewaren, ook niet, toen op den tweeden dag, de vaste plaatsen pas golden voor de geheele reis. Zoo was en zoo bleef hij nu. Voor nog zooveel niet, had zij er om willen vragen. Maar waarom kwam hij dan toch telkens weer naar haar toe om een gesprekje aan te knopen, haar oordeel te vragen bij het koopen van kaarten of kleinigheden voor thuis, voor zijn moeder en zuster? Waarom uren naast haar zitten met een boek, dat hij

wel open voor zich had, maar waar hij zelden in las, daar volgens hem de schoone natuur zijn denken omvat hield, hem opvoerde ver boven het gewoel der wereld. Leefde hij dan zóó in hooger sferen, dat hij niet begreep, dat hij door zijn telkens weer tot haar komen, begeerten had wakker geroepen, die voor hem niet tot ontwaken hadden mogen komen? Voelde zij in die oogenblikken niet sterker dan ooit den vloek eenmaal in het Paradijs over de vrouw uitgesproken toen daar klonk: „tot den man zal Uwe begeerte zijn?” En toch liever alles dragen, dan door één blik verraden, dat zij naar meer hunkerde. Hunkerde naar wat hij schijnbaar niet geven kon. Toen was zij hem bewust gaan ontloopen, maar telkens weer zocht hij haar op. Als hij dan zoo vergenoegd naast haar kwam zitten, kon haar oog zoo vraged in het zijne rusten. Maar ook op die onuitgesproken vraag volgde geen antwoord. 't Antwoord kreeg ze, toen ze enkele dagen later een jong vlindertje naast hem zag, met rokjes tot even over haar knie, met blonde krulletjes uit een wit wollen mutsje, met oogjes, die zijn groote droomoogen wisten vast te houden, een meiske, dat hem als een schaduw volgde. Eene, die het niet beneden haar waardigheid vond, om zijn vriendschap, zijn nabijheid te bedelen. Of daar liefde in zijn hart voor haar ontwaakt was, daar vroeg zij in jeugdige onbezonnenheid niet naar.

Was dit wuften kind zooveel slechter dan zij? Immers neen! Lag ook dit jonge kind niet onder den Paradijsvloek, waaraan geen vrouw ontkomt? Wat zou het einde van dit spel zijn? Aan wie de overwinning? Och ze wist het, kende hem nu al een paar jaar. Wist van zijn groote besluiteloosheid. Had hij haar in vertrouwelijke oogenblikken niet meer verteld, dan men aan een vreemde doet? Rustig had zij hem dan aangehoord, alleen soms niet begrepen. Wel was zij tot de ontdekking gekomen, dat zijn rijk bezit, zijn geld, zijn veelzijdige ontwikkeling hem niet dat gegeven hadden, wat men geluk noemt. Meeuwig kon zij hem dan nazien, als hij langs haar ging met, dicht tegen zijn arm, 't witte vlindertje.

Vriendelijk vertrouwelijk knikte hij haar altijd toe, als was ze zijn moedertje en altijd weer had ze de kracht vriendelijk terug te knikken. Kon hij helpen, dat zij aan 't droemen was geraakt? Haar weerd ontnomen had, dat, wat hij misschien niet eens vermoedde haar gegeven te hebben, de stille hoop op jong geluk, op..... moedervreugde? 't Hunkerend verlangen, dat vroeg of laat in elk vrouwenhart geboren wordt? Neen, niet hij, zij was de schuldige. Was zij niet aan 't droemen, aan 't bouwen gegaan van haar eigen huisje, nog vóór zij om zóóveel geluk gebeden had?

Want die weelde was toch voor elke vrouw weggelegd? Geleund tegen de verschansing van het groote vaartuig, dat rustig en kalm zijn weg vervolgt over het zacht kabbelende water, vouwt zij de handen en smeekt om kracht voor de straks weer wachtende moeilijke taak, om geduld en liefde voor de kranke van geest, wie zij opgewekt vertellen moet van de wondere pracht, die haar ook hier aanschouwde.

In het Westen kleurde de dalende dagvorstin een breede gouden streep op het spiegelgladde water. Haar plekje lag in de schaduwlijn. Zou dit het beeld van haar leven zijn? Zou en licht wel op een afstand zien, maar zelf in de schaduw blijven? O, dan te mogen ontvangen, kracht om te dragen in elken weg.

JACOB heeft bij Laban harde jaren doorgemaakt. O zeker, hij werd door den herder „uit het land der kinderen van het Oosten“ heel welwillend ontvangen, met een omhelzing en een kus. De Oostersche gastvrijheid werd voor den zoon van Izak van drie dagen, gelijk de gewoonte is, tot een maand verlengd. Maar Jacob

bracht geen geschenken mede: geen voorhoofdversierselen en armbanden voor Rachel en Lea, geen kostbaarheden voor Laban zelf. De kaecht van Abraham reisde niet grootere schatten. Jacob ging slechts met een staf over den Jordaan. Maar Laban heeft in zijn neef een goede werkkraft ontdekt. En deze wil hij gaarne te zijnen behoeve gebruiken. Jacob is sterk. Hij wentelt zonder hulp van anderen, den steen van den put waaruit de kudde moet worden gedrenkt. Hij weet welke verzorging het vee vraagt, en daarom is hij bruikbaar. Bovendien aan welken man zou Laban zijn dochter beter kunnen geven dan aan Jacob, die tot de familie behoort.....? Dus is hij het eens met het loon, dat wordt gevraagd. Zoo werkt Jacob in de sloopende koude van den dag en in de doordringende koude van den nacht, zeven lange jaren, die voor hem als eenige dagen zijn. Immers hij heeft Rachel lief. Maar op den bruiloftsdag, als de gesluierde bruid de tent van den bruidegom binnenkomt, ontdekt hij het bedrog. Lea is zijn vrouw geworden. Eens heeft Jacob de rol van Ezau gespeeld, met Ezau's kleeren, en Ezau's handen, en Ezau's wildbraad. Nu wordt hij zelf de bedrogene, al ontvangt hij dan ook na de bruiloft haar naar wie zijn hart uitgaat om nog zeven jaren arbeid. Dan eindelijk ontvangt hij zijn loon in vee, en hij zorgt, dat de sterke dieren jongen werpen, die hem, krachtens de overeenkomst met Laban, moeten toevalen. En hoe dat loon ook veranderd wordt, toch „breekt die man zeer uit in menigte en heeft hij vele kudden en dienstknechten en dienstmaagden en kemelen en ezelen“. Want de God van Abraham en de vreeze van Izak is met hem. Daarom kan hij alles verdragen in het vreemde land. Eens heeft hij in zijn droom de ladder aanschouwd. God ziet hem aan in zijn ellende. Dat weet hij en daarom is hij sterk ook tegenover Laban, die slechts op eigen voordeel is bedacht..... Er zijn er ook in onzen tijd, die verstaan wat het zeggen wil te moeten arbeiden onder bezwarende omstandigheden. De menschen kunnen elkander zooveel leed en moeite aandoen. Het leed van de tegenwerking, de moeite van het niet begrijpen. Wat zijn er niet vele families die jammerlijk uiteen gescheurd liggen. Zijn er niet, die dagelijks hebben te lijden onder de grilligheden en de onberekenbaarheden van hun patroon. Voor wie de Zondag een verademing is omdat ze dan tenminste eens rust hebben van de zware lasten, die hij hun te dragen geeft. Is het niet een dagelijksch kruis te moeten verkeeren in een huiselijken kring waarin men elkander blijkbaar niet begrijpt en daardoor onaangenaam is.....? En de moeiten mogen niet worden onderschat van hem of van haar. Die moeten oproeien tegen de stille tegenwerking van personeel. Ach, als men elkander eens wat beter trachtte te verstaan, als men eens los kon komen

HEILIGE HOEDE

En de Heere zeide tot Jacob: Keer weder tot het land uwer vaderen, en tot uwe maagschap: en Ik zal met u zijn. Gen. 31: 3.

werden geworpen. Maar toch wist hij zich veilig en wel geborgen bij Hem. Die hem te Beth-El verschenen was. Hij leefde onder heilige hoede. Zijn God was hem een toevlucht en een hoog vertrek. En in alle moeiten en in allen nood wist hij veiligheid en troost te vinden bij den Bonds-God. Die woord en trouwe hield, en Zijn belofte aan Abraham en Izak, ook gestand deed tegenover den derde in dat Verbond, tegenover Jacob. Die God was zijn hulp en zijn heil. Wat zou dan een nietig mensch hem doen.....? Zoo kon Jacob verkeeren in het vreemde land onder veel tegenwerking en moeilijkheid, totdat zijn God hem uit-hielp en het bevel tot hem klonk: „Keer weder tot het land uwer vaderen, en tot uwe maagschap: en Ik zal met u zijn.“ Laat ons het troostwoord hooren, dat uit de geschiedenis van Jacob hier tot ons komt. Een is er, Die met ons wil gaan, overal en altijd. Misschien worden deze regelen door iemand, die ver van hen, die hem lief zijn en zonder iemand bij zich aan wie(n) hij zijn hart eens kan uitstorten, arbeiden moet onder allerlei onaangenaamheden, of in een kring moet verkeeren waarin men hem niet begrijpt. Ge kunt ondanks deze droeve dingen toch sterk wezen. Ge kunt toch met blijden moed uw weg vervolgen. Want waar ge ook moogt zijn, God is er ook en Hij hoort u als ge hem uitzegt al uw bezwaren en al uw moeilijkheden. Uw Vader weet wel wat gij behoeft. Sterk u dan in Hem, en in den Heiland Dien Hij heeft gezonden. Want: „zalig, ja zalig, is ieder te achten, die Jacobs God tot zijn hulpe heeft, die van 't gelooven het heil blijft verwachten, hopen op Christus Zijn Heiland leeft. Wien deze Helper terzijde staat, vindt te allen tijde raad en ook daad.....“ Het is de groote kracht geweest van allen, die onder moeilijke omstandigheden moesten arbeiden en die wisten wat het zeggen wilde den Heere te kennen als hun Leidsman en Helper, dat zij

Als 't donker wordt...

Als 't donker werd, dan werd — als kind — ik bang,
En donk're droomen soms me in bed verschrikt.....
Een schreeuw van vrees!... En 't duurde dan niet lang,
O! Moeder kwam, met licht! O, hoe verkwikten
Haar koele hand mijn koortsig-brandend hoofd,
Haar stem mijn hart! En in den hoek, dien donk'ren,
Der bedsteê zag 'k een vriend'lijk licht dan flonk'ren....
'k Sliep in. — De rust werd mij niet weer geroofd.

Als 't donker wordt, in 't leven vol van smart
En strijd, — dan wordt soms weer het mij zoo bange!
Mijn ziele schreeuwt van vrees, en — 't duurt niet lange,
O! God komt met Zijn licht, en troost mij 't hart.
Als 't donker wordt, — Gij die als Moeder troost!
Kom dicht bij mij, en laat Uw stem mij hooren,
Uw licht mij zien, Uw hand, die zacht mij koos, —
En geef mij rust, door niets meer te verstoren!

C. K.

bergen konden verzetten in het onwankelbaar vertrouwen: ik weet mij geborgen bij mijn God en Hij zal mijn voet niet laten wankelen. De Hoeder Israëls. Hij slaapt of sluiert nooit en Hij maakt bergen vlak en zeën droog voor allen, die hopen op Zijn heil en de hand leggen op Zijn rijke beloften. Laten menschen dan maar moeite aandoen. Sterker dan de menschen is Hij. Die zorgt, dat Zijn kinderen geen last hebben van de hitte van den dag of van de koude in den nacht, en die hen uit het vreemde land waar ze zich toch nooit thuis kunnen voelen, brengen wil in het land van licht en heerlijkheid. Daar zullen wij altijd met den Heere wezen. Vertrouwen wij elkander met deze woorden. Volgend op Zijn Woord, gaan we, iederen dag meer één met Hem, een schrede Huiswaarts voort.

JOH. J. H.

L. E.

17 MEI 1880 — 27 SEPTEMBER 1929

ONVERWACHT, misschien niet voor wie haar van nabij kenden, maar toch wel voor wie haar werken wisten te gaaieten, kwam het overlijdensbericht van de schrijfster L. E. Haar volledige naam was Francke Juliana Geertruida Wilhelmina Constantia Engelberts.

Zoo min als er velen waren, die dezen geheelen naam kenden, zoo min wist het groote publiek veel omtrent het leven van deze begaafde vrouw. Ze was een stille figuur, en ook haar werk is niet roemrijk, doch stil. Van een beschaafde, ingetogen schoonheid.

Soms, bij de voorkeur, die L. E., evenals haar tweelingzuster Ignatia Lubeley toonde voor het verleden, vragen we ons af: in hoeverre leefde ze mee de woelingen, de bezwaren, de moeilijkheden van onzen tijd? Er is in haar werk geen bewijs, dat ze het deed. Ze putte haar stof uit oude, vergeelde familiepapieren. De menschen, omtrent wie die papieren verhaalden, kregen opnieuw leven voor haar. Ze zag niet enkel de omstandigheden, de gebeurtenissen, ze voelde ook mee de innerlijke roerselen der ziel.

Ze deed niet enkel de menschen herleven, doch ook hun geheele omgeving, de begrippen van hun tijd. Daarom is haar werk van zoo groote beteekenis. We voelden ons, al lezend, terug in de stille, soms wat duffe, toch altijd wel beschaafde steer der vroeger, voornamere families. Want het waren altijd personen uit den gebeden, of geleerden

stand, die L. E. ons, op zoo bijzondere wijze, teekende. Misschien is haar vroegste opvoeding niet geheel vreemd geweest aan haar afzijdigheid van het hedendaagsche, vaak min of meer vulgaire leven. Tot haar elfde jaar ontvingen de zusters les van een Zwitsersche gouvernante, van wie ze meer leerden van Fransche spreekwoorden, van oude en Grieksche geschiedenis, dan van hedendaagsche wetenschappen. En op de kostschool van mevrouw Du Puy te Warnsveld, die ze daarna bezochten, werd ook meer gedaan aan vreemde talen, geschiedenis en litteratuur, dan aan de Nederlandsche taal. Aldus vertelt mevrouw Van Hoogstraten in „Onze Gids“, gelijk vroeger in „Christelijk Vrouwenleven“.

Toch kende L. E. onze geschiedenis, zoowel die van ons land als de „histoere intime“.

En om haar begrip schilderen van oude zeden, en van vroeger vrouwenleven, moeten allen, die een oordeel willen vellen over hedendaagsche vrouwenbelangen, vooral ook haar levenbeschrijvingen lezen. Juist wijl er bij haar geen sprake is van propaganda vóór of actie tegen de emancipatie der vrouw, — juist wijl het er haar niet om gaat te bewijzen, doch te schilderen, hebben we haar werken noodig, willen we voor ons zelf zuiver opmaken de lijst van winst en verlies, die de moderne vrouw, ook de Christenvrouw, betreft.

Nu nam God deze schrijfster weg op een leeftijd, dat we meenden nog veel van haar te mogen verwachten. Haar heengaan beteekent een verlies voor onze Christelijke letterkunde. Laten we dan althans haar erfenis in eere houden.

J. M. W. W.

„TOT DEN MAN.....” DOOR PAULA

MET spanning had zij de lijst der passagiers tegemoet gezien. Zou hij er dit keer weer bij zijn? Toen zij hem laatst sprak, had hij 't wel over deze reis gehad, maar of het tot besluiten gekomen was? Hij kon zoo besluiteloos zijn! Toch wel een gezellige baas, met al zijn eigenaardigheden. Wel vreemd, dat hij na die keeren, dat zij samen gefietst hadden, niets meer had laten hooren: ze hadden toen zoo ernstig met elkaar gesproken. Soms vond zij hem haast te ernstig voor een jongen man van nog geen dertig. En dan zag zij hem weer voor zich, leunend tegen de verschansing, zijn diep ernstig oog starend naar datgene wat hem boeide. Neen, dat waren niet de talrijke vlindertjes om hem heen, die in haar verschillende kleurige opvallende toiletjes zooveel aandacht vroegen, maar het schoone der natuur. Meer dan eens, had zij zijn oog vlichtig gezien, als hij daar rustig stond te genieten van den azuurblauwen hemel, die daar als het ware rustte op de met sneeuw bedekte toppen, of de schoon belichte bergweiden met haar kleurige huisjes, hun darterl vee. Ze wist, dat trok hem. Die stille pracht kon hem opvoeren en 't was als of ze dan de bede in zijn oog en las, weer te mogen geven wat hij zag en in dat zien hem te verheerlijken, die 't al geschapen heeft. In die oogenblikken had zij zich altijd stil teruggetrokken, bang, den ragfijnen draad te verbreken die hem als 't ware aan dat voor haar onzichtbare bond, hem vasthield, met bovenmenselijke kracht.

Was dit alles al weer een jaar geleden? Lag daar waarlijk weer een jaar van onvermoeid werken tusschen? Werk, dat wel is waar haar lief was, maar toch ook weer zoo moe, zoo dood moe gemaakt had. En dan moesten de menschen noodig zeggen: „jij zult je werk daar ook wel aan kunnen bij zoo'n dame alleen!”

Och arme, niemand wist, wat daár van haar gevraagd werd. De stakker kon het niet helpen, was psychopate, maar dag en nacht klaar staan voor een zieke, want dat was ze toch immers, viel niet mee. Dat moest je meegemaakt hebben, om daarover te kunnen oordeelen. Nog een week en dan werd mevrouw door den oudsten zoon gehaald en had zij de geheele maand vacantie.

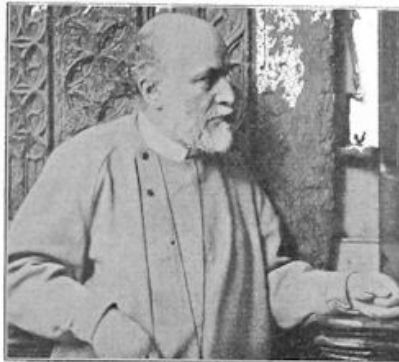
Natuurlijk waren er wel, die 't overdreven vonden, dat zij elk jaar een buitenlandsch reisje ging maken, haar familie was er zelfs wel boos om geweest, dat zij nooit eens kwam loeëren in de vacantie, maar ze kón niet. In die drukke gezinnen met drie, vier en zes kinderen kwam ze niet tot rust. „Ze kon toch rusten wanneer ze wilde, was toch haar eigen baas!” Ja ja, dat kende ze, daar wist ze alles van. Twee dagen ging alles prachtig, maar dan was er van alles te doen, waaraan zij zich gewoon niet onttrekken kon. Vroeger had zij het nog wel eens gedaan, maar nu hield ze voet bij stuk en ging op reis.

Als hij er toch eens bij was! Zou hij haar weer tutoeieren? 't Gaf zoo iets vertrouwelijks.

Met een stralend gezichtje pakte zij den volgenden middag de groote gele enveloppe zelf van den postbode aan. Alfabetaisch! De R. zoeken. Ruder, daar stond ie! Ja, 't was 'm. Wilgenkade 36. Ja, dat was zijn adres. Gezellig! Hoe nu aan te leggen, dat zij naast hem aan tafel kwam? Dat moest toch van hem uitgaan! Afwachten maar, in ieder geval prettig, dat hij meeging.

* * *

Zoekend dwaalt haar oog langs de dichte rijen menschen, die gereed staan de groote reis naar het hooge Noorden mee te maken. Was hij dat niet? Neen, die leek er alleen op. Straks zou ze hem wel zien. Eerst zich maar even rustig installeren in haar hut: 't zou wel vol zijn met hun vieren in die kleine ruimte. Waar moest ze al haar japonnetjes hangen, 't leek wel een uitdragerij! Van koffer uitpakken geen sprake. Anders vond ze er altijd iets gezelligs in, haar hotelkamer zoo huiselijk mogelijk in te richten, maar daar was hier natuurlijk geen sprake van en dat wist ze ook nog wel van de vorige reis. Een hut alleen was zeker buiten haar bereik. Dit ging haar krachten al haast te boven. 't Was, dat mijnheer Frederik, de oudste zoon, vond, dat zijn moeder haar wel eens een extratje voor een reisje mocht geven, anders had zij deze reis toch ook nooit kun-

BOURDELLE, de beroemde Fransche beeldhouwer is dezer dagen overleden. Hij was ook ver over de landsgrenzen bekend.

nen doen. Zoo, het voor haar beschikbare net had ze tenminste zoo goed en zoo kwaad dit ging ingericht op een makkelijk vinden van de noodigste dingen. Nu vlug verkleeden. Ze deed dat gezellig gebloemde jurkje maar aan, dat vond Henk verleden jaar zoo aardig, dat had hij toen wel tweemaal gezegd, een heele prestatie voor hem, die nooit iets over kleeren zei. Jammer, dat zij er wat moe en weggetrokken uitzag, maar de frissche zeelucht en de rust moesten haar wel goed doen.

* * *

Rust en zeelucht deden haar goed. Haar smal wit gezichtje was iets geulder geworden, de bleke huiskleur had plaats gemaakt voor een paar frisch roode wangen, alleen haar voor enkele weken nog zoo schitterend oog staarde droomend in niet-begrijpen, de wijde ruimte in. Natuurlijk had zij hem ontmoet. Vriendelijk was hij naar haar toe gekomen en toen ze even gearzeld had „Henk” te zeggen, had een hartelijk „dag Nel” haar daar dadelijk overheen geholpen. Wel had zij het even vreemd gevonden, dat hij zonder op haar te wachten zijn plaats gezocht had, er niet aan gedacht had zelfs een plaats voor haar te bewaren, ook niet, toen op den tweeden dag, de vaste plaatsen pas golden voor de geheele reis. Zoo was en zoo bleef hij nu. Voor nog zooveel niet, had zij er om willen vragen. Maar waarom kwam hij dan toch telkens weer naar haar toe om een gesprekje aan te knoopen, haar oordeel te vragen bij het koopen van kaarten of kleinigheden voor thuis, voor zijn moeder en zuster? Waarom uren naast haar zitten met een boek, dat hij

wel open voor zich had, maar waar hij zelden in las, daar volgens hem de schoone natuur zijn denken omvat hield, hem opvoerde ver boven het gewoel der wereld. Leefde hij dan zóó in hooger sferen, dat hij niet begreep, dat hij door zijn telkens weer tot haar komen, begeerten had wakker geroepen, die voor hem niet tot ontwaken hadden mogen komen? Voelde zij in die oogenblikken niet sterker dan ooit den vloek eenmaal in het Paradijs over de vrouw uitgesproken toen daar klonk: „tot den man zal Uwe begeerte zijn?” En toch liever alles dragen, dan door één blik verraden, dat zij naar meer hunkerde. Hunkerde naar wat hij schijnbaar niet geven kon. Toen was zij hem bewust gaan ontkoopen, maar telkens weer zocht hij haar op. Als hij dan zoo vergenoegd naast haar kwam zitten, kon haar oog zoo vragend in het zijne rusten. Maar ook op die onuitgesproken vraag volgde geen antwoord. 't Antwoord kreeg ze, toen ze enkele dagen later een jong vlindertje naast hem zag, met rokjes tot even over haar knie, met blonde krulletjes uit een wit wollen mutsje, met oogjes, die zijn groote droomoogen wisten vast te houden, een meiske, dat hem als een schaduw volgde. Eene, die het niet beneden haar waardigheid vond, om zijn vriendschap, zijn nabijheid te bedelen. Of daar liefde in zijn hart voor haar ontwaakt was, daar vroeg zij in jeugdige onbezonnenheid niet naar.

Was dit wuften kind zooveel slechter dan zij? Immers neen! Lag ook dit jonge kind niet onder den Paradijsvloek, waaraan geen vrouw ontkomt? Wat zou het einde van dit spel zijn? Aan wie de overwinning? Och ze wist het, kende hem nu al een paar jaar. Wist van zijn groote besluiteloosheid. Had hij haar in vertrouwelijke oogenblikken niet meer verteld, dan men aan een vreemde doet? Rustig had zij hem dan aangehoord, alleen soms niet begrepen. Wel was zij tot de ontdekking gekomen, dat zijn rijk bezit, zijn geld, zijn veelzijdige ontwikkeling hem niet dat gegeven hadden, wat men geluk noemt. Meeuwig kon zij hem dan nazien, als hij langs haar ging met, dicht tegen zijn arm, 't witte vlindertje.

Vriendelijk vertrouwelijk knikte hij haar altijd toe, als was ze zijn moedertje en altijd weer had ze de kracht vriendelijk terug te knikken. Kon hij helpen, dat zij aan 't droemen was geraakt? Haar wreed ontnemen had, dat, wat hij misschien niet eens vermoedde haar gegeven te hebben, de stille hoop op jong geluk, op..... moedervreugde? 't Hunkerend verlangen, dat vroeg of laat in elk vrouwenhart geboren wordt? Neen, niet hij, zij was de schuldige. Was zij niet aan 't droemen, aan 't bouwen gegaan van haar eigen huisje, nog vóór zij om zóóveel geluk gebeden had?

Want die weelde was toch voor elke vrouw weggelegd? Geleund tegen de verschansing van het groote vaartuig, dat rustig en kalm zijn weg vervolgt over het zacht kabbelende water, vouwt zij de handen en smeekt om kracht voor de straks weer wachtende moeilijke taak, om geduld en liefde voor de kranke van geest, wie zij opgewekt vertellen moet van de wondere pracht, die haar ook hier aanschouwde.

In het Westen kleurde de dalende dagvorstin een breede gouden streep op het spiegelgladde water. Haar plekje lag in de schaduwlijn. Zou dit het beeld van haar leven zijn? Zou en licht wel op een afstand zien, maar zelf in de schaduw blijven? O, dan te mogen ontvangen, kracht om te dragen in elken weg.

THOMAS ALVA

(TER GELEGENHEID VAN HET GOULDE

Thomas Alva Edison, de twee en tachtigjarige uitvinder, dien wij in dit artikel gedenken.

OP 21 October a.s. zal het 50 jaar geleden zijn, dat Thomas Alva Edison de praktisch bruikbare elektrische gloeilamp uitvond. Amerika heeft zich opgemaakt om, naar aanleiding van dit jubileum, dat ook in andere landen warme belangstelling wekt, den grijzen uitvinder op grootsche wijze te huldigen.

Edisons uitvinding is de sleutel geweest, welke den toegang tot een „lichtende” toekomst heeft ontsloten, is de kern geweest, waarom zich de vrucht der moderne verlichtingstechniek heeft gezet.

Uit de eenvoudige kooldraadlamp van Edison, waarvan de sterkte van 8, 16, 32 kaarsen de concurrentie met den gasbrander verraadt, welks sterkte eveneens 8 kaarsen bedroeg, zijn de huidige lampen, de metaal-draad-, de wolfram-, de gasvullingslampen, zooals ze thans in de groote gloeilampen-

fabrieken, b.v. de Philips-fabrieken te Eindhoven, worden gemaakt, voortgekomen.

Een brokje historie.

De groote beteekenis van Edisons werk komt in een helder licht te staan, wanneer wij de geschiedenis der verlichting in het kort nagaan.

Een eeuw geleden, ten tijde van Napoleon, moest men zich nog behelpen met kaarsen en olielampen. Daarvóór bezigde men voor verlichting vlammen-de, harsachtige houtsplinters, fakkels, primitieve vet- en olielampjes, enz. Zelfs wordt gewaagd van een zeer oude methode, die in Zuid-Amerika zou zijn toegepast, waar men vuurvliegjes en glimwormpjes in een of ander voorwerp

mededroeg. Of deze soort van levende lan-taarn veel licht verspreidde, wagen we te betwijfelen.

In de laatste honderd jaar kwamen gas en petroleum in de mode en thans triomfeert de electriciteit. Tientallen van eeuwen leefde men, wanneer de duisternis was ingevallen bij een schemerigen schijn, die een zeer gebrekkige en geheel onvoldoende verlichting gaf, totdat in één enkele eeuw een snelle evolutie werd doorgemaakt, waardoor inderdaad de nacht in een dag is herschapen.

Licht en het snelverkeer.

Wat heeft de betere verlichtingsmethode den menschen gebracht? We zouden deze vraag kunnen beantwoorden door een tweede vraag te stellen: Kunnen we ons eigenlijk het moderne leven, en speciaal het moderne verkeer, het trein-, scheepvaart-, post-, automo-

biel- en vliegverkeer wel denken zonder elec-trisch licht?

Het kunstlicht compenseert de verschillen in daglengte, legt den noodzakelijken grondslag voor de regelmaat onzer maatschappelijke samenleving en hierdoor tevens voor het snelle tempo, dat het intense leven van het hedendaagsche geslacht kenmerkt.

Het is deze regelmaat, waardoor een geregeld internationaal verkeer mogelijk wordt gemaakt en welke dus een eerste voorwaarde is voor een bloeiend economisch leven.

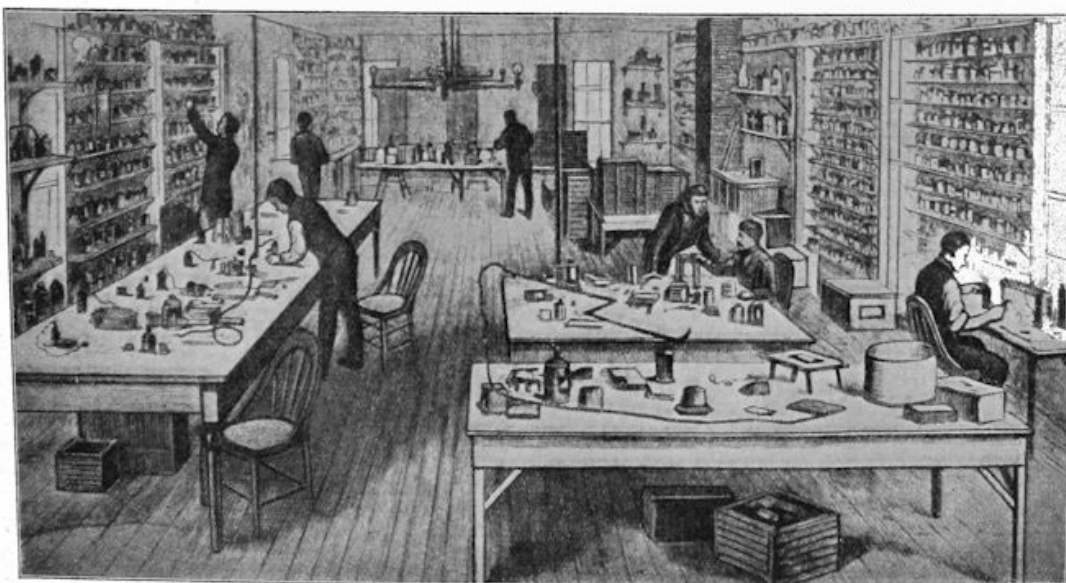
Het electrisch licht draagt voorts voor een groot deel bij tot het comfort dat de internationale treinen, de enorme zoekasteelen bieden. Een goede verlichting der perons, der kaden, waaraan de schepen meren, is voor de veiligheid een eerste vereischte.

Het automobieler verkeer bij nacht zou zonder autolampen, die den weg tot op grooten afstand helder verlichten, levensgevaarlijk zijn, zij vormen eveneens een noodzakelijk element voor de veiligheid.

En het maken van nachtluchten vereischt zoowel voortreffelijke vliegtuiglampen als een

BOVEN: De eerste praktische bruikbare gloeilamp in 1879 door Edison vervaardigd. Zóó gezien, verschilt de lamp niet zooveel van onze tegenwoordige, elektrische lampen. Toch zijn er groote, technische verschillen.

LINKS: Het oude, vrij primitieve laboratorium van den genialen ontdekker, in welk laboratorium verschillende ontdekkingen van Edison werden gedaan of voorbereid.